

Nr 22

Utlåtande i anledning av motioner om utredning rörande befattningar som riksdagens pressombudsman och som tryckeriteknicisk expert vid riksdagens förvaltningskontor.

Bankoutskottet har till behandling i ett sammanhang upptagit följande till utskottet hänvisade motioner, nämligen

dels de likalydande motionerna nr 40 i första kammaren av herr *Arne Pettersson m. fl.* och nr 58 i andra kammaren av herr *Hansson i Skegrie m. fl.*, vari hemställts att riksdagen måtte besluta uppdraga åt riksdagens förvaltningskontor att skyndsamt pröva frågan om tillsättande av en riksdagens pressombudsman i enlighet med vad i motionerna har anförts,

dels motionen nr 89 i andra kammaren av herr *Wiklund* i Stockholm, vari hemställts att riksdagen måtte besluta uppdraga åt riksdagens förvaltningskontor att utreda frågan om inrättande av en befattning för en tryckeriteknicisk expert hos kontoret (eventuellt med samtidig uppgift som chef — kontaktman — för riksdagens utåtriktade information) och att därefter avgiva förslag till denna frågas lösning.

Beträffande motiveringen för dessa yrkanden hänvisas, i den mån redogörelse därför ej lämnas i det följande, till motionerna II: 58 och II: 89.

Över motionerna I: 40 och II: 58 har utskottet inhämtat remissyttranden från Publicistklubben och från Tidningarnas telegrambyrå AB.

Motionerna

Motionärernas utgångspunkt är i båda fallen önskemålet att allmänheten skall få utvidgad och förbättrad information om riksdagsarbetet. Vissa uppgifter om nuvarande informationsverksamhet lämnas, i motionen II: 89 främst i form av en översikt över de tryckta publikationer som riksdagen utger. I denna översikt beröres också kostnaderna för trycket, varvid bl. a. påpekas att riksdagens förvaltningskontor innevarande budgetår har en tryckningsbudget på inemot 2,5 milj. kr.

I motionerna I: 40 och II: 58 hävdas att riksdagen jämfört med regeringen befinner sig i underläge vad gäller utåtriktad information. Detta underläge anses delvis förklarad av att regeringen till skillnad från riksdagen disponerar en särskild pressombudsman. Motionärerna anger uppgifter som borde åvila en riksdagens pressombudsman. Dit hör att samordna och utveckla informationerna om utskottens arbete, att klarlägga framlagda pro-
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1967. 8 saml. Nr 22*

positioners bakgrund i tidigare initiativ inom riksdagen, att objektivt informera om utskottens studieresor och att medverka vid skolors och organisationers studiebesök inom riksdagen.

I motionen II: 89 uttalas, att storleken av riksdagens trycksaksproduktion motiverar anställandet av en tryckeriteknisk fackman, av motionären även betecknad förlagsredaktör. En uppgift för denne skulle vara att söka förbilliga utgivningen av riksdagens protokoll med bihang. Hans väsentligaste arbete skulle emellertid ligga utanför riksdagsstryckets område och avse informationsförmedling från riksdagen till allmänheten via andra media.

Uppgifter om massmedias bevakning av riksdagsarbetet

Tidningarnas telegrambyrå (TT) får till sin riksdagsredaktion överlämnat allt riksdagens löpande arbetsmaterial, d. v. s. propositioner, motioner, spörsmål och utskottsbetänkanden, och sammanställer på grundval därav löpande rapporter om nya ärenden. Från de särskilda publiceringsåtgärderna i fråga om propositioner torde här kunna bortses. Nya motioner och spörsmål överlämnas omgående från kammarkanslierna. Viktigare motioner kan i vissa fall i förväg tillställas riksdagsredaktionen via partikanslierna. Under den allmänna motionstiden får riksdagsredaktionen särskild förstärkning för att kunna genomgå och presentera även motioner av lokalt intresse.

Inför ett arbetsplenium utsänder riksdagsredaktionen två dagar i förväg en förteckning över de riksdagsärenden, som skall avgöras, med redogörelser för huvudinnehållet i utskottsbetänkandena. Kammardebatterna bevakas av riksdagsredaktionens referenter, som gör utförliga referat av anförandena. I allmänhet ägnar sig två män åt vardera kammaren. Utförliga debattreferat stencileras och utdelas under plenas gång kontinuerligt till tidningarnas referenter, partiernas nyhetsbyråer m. fl. Hela materialet sänds också per post eller bud till specialabbonnenter i Stockholm och landsorten.

På grundval av debattreferaten sammanställer TT:s riksdagsredaktion översikter, vid stora debatter särskilda för vardera kammaren. Dessa sänds jämte referat av nya propositioner, motioner etc. till alla teleprinteranslutna abonnenter. Mot kvällen upprättas en journalistiskt upplagd sammanfattning av vad som förekommit fram till kl. 17. Vid behov göres senare en ny motsvarande redovisning. Dessa sammanfattningar sänds till alla tidningar, varvid de för vissa tidningar telesätts, så att de kan tas in direkt i spalterna. Per teleprinter sänder riksdagsredaktionen också ut en rapport om riksdagsbesluten i korthet.

Interpellationssvar tillställs riksdagsredaktionen dagen före svarets avgivande. Likaledes brukar riksdagsredaktionen i förväg få del av partiledarnas huvudanföranden i remissdebatten.

Stockholmstidningarna och ett par landsortstidningar har egna medarbetare som är ganska fast stationerade i riksdagshuset för referat av riksdagsmaterialet. Dessa medarbetare har också till uppgift att försöka få fram ytterligare nyhetsmaterial genom samtal med regeringsledamöter, partiledare och andra politiker. En omfattande informationsförmedling sker genom partiernas nyhetsbyråer och Förenade landsortstidningar AB.

TT:s material används även av radion och televisionen, vilka dessutom har egna reportrar och referenter och egna direktreportage. Från och med år 1965 har televisionen fått generellt tillstånd med giltighet tills vidare att göra utsändningar från kammardebatterna. Förutom i de dagliga nyhetsprogrammen lämnas redogörelser för riksdagsarbetet i regelbundet återkommande specialprogram.

Vissa av riksdagen vidtagna åtgärder för information om riksdagsarbetet

Frågor om informationsverksamhet från riksdagens sida har i olika sammanhang behandlats inom riksdagens administrativa organ.

Inom första kammarens kansli har en befattningshavare (biträdande jurist) fr. o. m. i år fått i uppgift att följa bevakningen av riksdagens arbete i press, radio och television och att utarbeta förslag till pressmeddelanden m. m. Biträde skall därvid lämnas honom av en av kammarens heltidsanställda stenografer inom ramen för denne åliggande fyllnadstjänstgöring utöver stenografiarbetet. Även en av andra kammarens heltidsanställda stenografer skall medverka på motsvarande sätt. Båda dessa stenografer är erfarna journalister. De nämnda personerna ingår i en arbetsgrupp som bildats för uppgifter på informationsområdet. Arbetsuppgifterna har inom denna tills vidare fördelats så att stenograferna omhänderhar pressbevakningen och biträdande juristen radio- och TV-bevakningen. Medlem i arbetsgruppen är också den särskilde befattningshavare för kontakt riksdag—skola som sedan ett par år ingår i riksdagens personal (deltidbefattning).

En av riksdagens ledamöter har i början av år 1967 hemställt att talmanskonferensen måtte närmare studera frågan om lämpligaste sätt att upplysa allmänheten om det vardagliga arbetet inom riksdagen. Vid talmanskonferensens överläggning i ämnet (14 februari 1967) har framhållits bl. a. att televisionsprogram om riksdagsmännens vardag förekommit vid några tillfällen och att riksdagen och dess arbete under år 1966 erhållit en betydande publicitet genom speciella åtgärder i samband med representationsreformens 100-årsjubileum. Talmanskonferensen har uttalat, att i avvaktan på riksdagens ställningstagande till de vid årets riksdag väckta motionerna om tillsättande av en riksdagens pressombudsman den heltidsanställda stenografpersonalen bör anlitas för informationsuppgifter i den utsträckning så befinnes lämpligt.

Pressbevakningen i den ovannämnda arbetsgruppens regi sker försöksvis medelst genomgång av tidningar i riksdagens läsrum och fotostatering av relevanta artiklar. Härigenom erhålles en överblick över allt vad pressen skriver om riksdagen. Olika system för vidarebefordran av det insamlade materialet till berörda organ inom riksdagen överväges. Vissa utåtriktade pressombudsmannauppgifter har också fullgjorts och haft viss publicitet till följd.

Radio- och TV-bevakningen av riksdagsarbetet har på sistone följts bl. a. genom bandupptagning av riksdagsprogrammen. Avsikten är att med hjälp av hittills gjorda och kommande upptagningar närmare granska urvalet av debattinlägg, redigeringen i övrigt av programmen, programledarens kommentarer o. s. v. Ledande synpunkter vid en sådan granskning avses vara att i programmen lämnade uppgifter bör vara korrekta och att programmen verkligen bör ge en bild av de väsentliga dragen i debatterna. TV-programmen avses bli granskade även bildmässigt. Av intresse i sammanhanget kan även vara att följa reaktionerna utanför riksdagen emot radions och televisionens sätt att referera debatterna. Det kan tänkas komma i fråga att tillse att anmälda talare i kammardebatterna, vilkas inlägg bedömes komma att återges, får viss instruktion i fråga om mikrofonteknik och annat som kan vara av betydelse för uppträdande i radio och TV.

Såväl pressbevakning och pressombudsmannaverksamhet som radio- och TV-bevakning bedrivs tills vidare försöksvis. Det bedömes vara möjligt att fortsätta och utbygga denna verksamhet inom ramen för nuvarande personalorganisation.

Remissyttranden över motionerna I: 40 och II: 58

Publicistklubben finner det uppenbart att motionärerna övervärderar pressombudsmannainstitutionens möjligheter att skapa bättre, fylligare och mer framträdande informationer i massmedia. Allmänt sett anses kunna konstateras att de pressombudsmän, som anställts av institutioner, organisationer och enskilda företag, snarast fungerar som någon sorts service- och kontaktorgan. De kan visserligen ge upplysningar och råd om informationsvägar till press, radio och television, men blir inte sällan förbigångna, då det gäller förmedling av nyheter som massmedia önskar vara ensamma om. I sådana fall brukar pressen, radion och televisionen gå direkt på nyhetskällan utan att ta omvägen över pressombudsman eller PR-avdelning.

Ingenting talar enligt *Publicistklubben* för att ett annorlunda förhållande skulle uppstå därest riksdagen beslutar anställa en pressombudsman. Riksdagens ställningstaganden och beslut är av väsentlig betydelse för samhället, men de reportrar och nyhetsbyråer, som förmedlar nyheter från plena, frågestunder, interpellationsdebatter och om utskottsbeslut, måste, framhålls det, här som på alla andra områden sovra informationsmateria-

let och bedöma det utifrån ett allmänt nyhetsintresse. Ofta kan intervjuer med framträdande parlamentariker vara ett nödvändigt komplement för belysning av en frågas behandling och partiernas ställningstaganden. Massmedias önskemål att följa upp det politiska skeendet med egna reportage och riksdagsledamöternas vetskap om hur nödvändig publicitet är både för deras egen och riksdagens verksamhet pekar enligt Publicistklubbens uppfattning på att nuvarande arbetsformer med direktkontakter med riksdagsledamöter och utskottskanslier är den smidigaste vägen. Etablerade kontakter skulle — även om en pressombudsman tillsattes — alltid finnas vid sidan av denne, och den publicitet som blir följden av dessa betecknas som större, mer inträngande och mer läsvärd än om den skulle grundas på en pressavdelnings allmänt hållna översikter.

Vad utskottsarbetet beträffar finner Publicistklubben att direktkontakterna med utskottskanslierna och utskottsledamöterna i stort sett fungerar tillfredsställande. Press, radio och television anses redan nu bli försedda med det korrekta material och de översikter som motionärerna efterlyser.

Publicistklubben uttalar att det undandrar sig dess bedömande, huruvida en pressombudsman bättre än riksdagens egna ledamöter skulle kunna organisera studiebesök i riksdagen och ge besökande lämpliga informationer. Däremot ifrågasättes starkt det nödvändiga eller ens lämpliga i att riksdagsutskottens resor via en pressombudsmannainstitution objektivt skulle presenteras allmänheten. Den långa rad studieresor, som kommunala och statliga delegationer numera företar, och det i regel mycket ringa nyhetsmässiga utbytet vid hemkomsten medför, säger Publicistklubben, att utskottsresor knappast längre utgör något nyhetsstoff. Även i detta fall förordas direktkontakter mellan massmedia och riksdagsledamöter. Sådana kontakter anses ge större möjligheter till personliga omdömen om erfarenheter utomlands.

Slutsatsen blir att Publicistklubben starkt ifrågasätter det lämpliga i att tillsätta en riksdagens pressombudsman. Resultatet säges, vad den utåtriktade verksamheten beträffar, kunna bli det rent motsatta mot vad motionärerna avsett.

Tidningarnas telegrambyrå AB (TT) ställer sig likaledes kritisk till motionerna och avstyrker det däri framlagda förslaget.

Inledningsvis instämmer TT i motionärernas uppfattning att regeringsarbetet ofta kan bedömas ha större nyhetsvärde än det grundläggande riksdagsarbete som föregår regeringsåtgärderna. TT finner det obestridligt att riksdagsmaterialet ganska sällan bjuder på verkliga nyheter. Det säges ligga i sakens natur att riksdagsarbetet, som präglas av ärendenas vandring genom en lång rad olika instanser, i hög grad måste innefatta upprepningar av tidigare meddelade underrättelser. Redan med hänsyn till materialets väldiga och ständigt växande omfattning tvingas nyhetsorganen att kon-

centrera sig på ändringar i de ursprungliga förslagen, reservationer etc. När ärendena till sist tas upp till avgörande i kamrarna blir oftast redan kända synpunkter på nytt upprepade och utgången är i det övervägande antalet fall på förhand given. Erfarenheten visar därför, säger TT, att det är svårt att upprätthålla ett kontinuerligt intresse i pressen för den långvariga, grundliga och av ständiga upprepningar präglade behandling som kännetecknar flertalet riksdagsärenden. Situationen blir dock en annan i de stora kontroversiella frågorna, när utgången är oviss eller t. ex. när olika meningar yppas inom ett och samma parti. I sådana fall som de nu nämnda sker också en noggrann bevakning från nyhetsorganens sida.

Bevakningen av kammardebatterna betecknar TT som en för dess del betungande uppgift som endast i begränsad utsträckning motsvaras av ett sådant intresse hos abonnenterna att referaten vinner någon större publicitet. Interpellationsdebatter och frågestunder ger väl, säges det, stundom något av liv och spänning, men tyvärr saknar de framförda frågorna alltför ofta intresse för en större allmänhet. Rent lokala problem bevakar TT för respektive lokaltidnings räkning, men även i detta fall visar sig intresset hos de lokala nyhetsorganen stundom vara ganska begränsat.

TT finner det föga sannolikt att en pressombudsman skulle kunna åstadkomma någon ökning av informationsvolymen inom de nu nämnda områdena. Mängden av tillgängligt material är, framhålles det, redan utomordentligt omfattande. Pressen, radion och televisionen tillvaratar varje möjlighet att avvinna materialet intresseväckande detaljer, och inga som helst svårigheter föreligger för nyhetsorganens representanter att nå kontakt med enskilda riksdagsledamöter. En intensifiering av informationerna från utskottsarbetet skulle säkerligen kunna ske, eftersom meddelanden om preliminära beslut i viktiga frågor alltid är begärliga. Emellertid får man då, påpekar TT, ha klart för sig att intresset för utskottens slutliga utlåtanden i motsvarande mån minskar, om de inte avviker från de preliminära besluten.

När det gäller utskottsarbetet säges TT:s erfarenhet också ge vid handen att tidningarna, om de har möjlighet härtill, gärna söker skaffa sig nyheter om vilka de är eller tror sig vara ensamma och att de ger nyheter av detta slag — även om vederhäftigheten stundom kan vara diskutabel — en vida större publicitet än vad som består det »objektiva och korrekta nyhetsmaterial» som utskotten själva levererar. Det förefaller TT osannolikt att en riksdagens pressombudsman, som ju inte gärna kan gynna enskilda nyhetsorgan med informationer som undanhålls de övriga, skulle på detta område kunna åstadkomma någon ökning av informationsmängden. Å andra sidan är det, säger TT, uppenbart att en ökad publicitet kan påräknas, om utskottsarbetet över huvud ges en större öppenhet eller i övrigt organiseras på ett mera intresseväckande sätt.

Att påpekanden från en riksdagens pressombudsman om att förslag från

regeringen tidigare varit föremål för riksdagsbehandling i form av motioner eller interpellationer skulle mötas med något större intresse från nyhetsorganens sida betraktar TT som föga troligt. Dessutom framhålles, att de politiska instanserna torde anse sig själva kallade att utöva denna bevakning.

Riksdagsledamöternas studieresor beräknas i regel knappast ge något nyhetsmaterial av större intresse. I alla händelser ter det sig för TT föga sannolikt att en pressombudsman skulle kunna åstadkomma någon mera omfattande publicitet kring detta slags nyheter. Om diskussion — såsom ibland varit fallet — uppstår kring lämpligheten eller det praktiska genomförandet av ifrågavarande resor anses nyhetsorganen vara mera intresserade av att komma i kontakt med någon framträdande representant för vederbörande utskott än med en pressombudsman.

Efter att ha framhållit, att TT mycket uppskattar de åtgärder som under senare år företagits för att underlätta nyhetsorganens och inte minst TT:s eget arbete i riksdagen och att TT vågar räkna med att även i fortsättningen få gehör för praktiska önskemål i detta avseende, uttalar företaget avslutningsvis, att det icke anser att anställandet av en riksdagens pressombudsman skulle underlätta dess egen eller övriga nyhetsorgans verksamhet i riksdagen.

Uppgifter om handläggningen av frågor angående riksdagstrycket

Riksdagens förvaltningskontor har enligt sin instruktion (2 §) att bl. a. handlägga frågor angående riksdagstrycket och riksdagens debattprotokoll. Hithörande arbetsuppgifter handhas av kontorets fjärde arbetsenhet, som förestås av en byrådirektör i lönegrad A 28. Denne befattningshavare svarar för det omfattande administrativa arbete som är en förutsättning för riksdagstryckets framställning. Han skall sålunda bl. a. befordra kamrarnas protokoll, utskottens betänkanden och inkomna motioner till sättning och tryckning, svara för korrekturläsning av samtliga ärenden (en uppgift som innefattar arbetsledarskap för korrekturläsarstaben), ansvara för att sambandet mellan medverkande tryckerier och bokbindare fungerar friktionsfritt, upprätta flera olika typer av förteckningar, utföra vissa redigeringsuppgifter, infordra offerter och svara för att kontrakt upprättas med deltagande tryckerier samt fastställa upplagestorlekar för och övervaka prenumerationspriserna på riksdagstrycket. Särskilt har angivits att tryckerienhetens föreståndare skall bistå kamrarnas och utskottens sekreterare med råd och anvisningar rörande tryckets planering och tillse att sättning och tryckning utföres på för staten ekonomiskt förmånligaste sätt och att korrierings- och overtidskostnader m. m. hålles inom rimliga gränser.

I detta sammanhang må nämnas, att statskontoret nyligen framlagt en utredning rörande den statliga publikations- och tryckeriverksamheten (»Statlig publicering», SOU 1967:5). Utredningen har kartlagt den stat-

liga publiceringsverksamhetens omfattning och belyst olika problem förknippade med nu använda metoder för utformning, framställning och distribution av statliga publikationer. För att avhjälpa konstaterade brister föreslås olika åtgärder, varibland särskilt märks en förstärkning av de centrala resurserna för service till de enskilda myndigheterna i trycknings- och publiceringsfrågor. Två olika organisationsalternativ har utarbetats, det ena innebärande att det statliga företaget Svenska Reproduktions AB (SRA) svarar för all central statlig service i sådana frågor, det andra innebärande att ett särskilt centralt serviceorgan upprättas för den icke kommersiella delen av den statliga trycknings- och publiceringsverksamheten, medan två till SRA knutna förlag handhar utgivningen av kommersiella statliga publikationer. Organisationen är i första hand avsedd för de myndigheter som lyder under Kungl. Maj:t. Riksdagen och dess verk har emellertid angivits böra äga möjlighet att efter eget önskemål anlita SRA för utgivning av publikationer. Riksdagens förvaltningskontor har upptagits bland de instanser till vilka betänkandet remitterats för yttrande.

Utskottet

Betydande uppmärksamhet har under senare år ägnats åt frågan om ökad information till allmänheten från statliga organs sida. Skilda meningar om den lämpliga intensiteten hos denna information har kommit till uttryck. Alltmer torde den åsikten göra sig gällande, att en aktiv information bör eftersträvas. En väsentlig aspekt är härvid önskvärdheten av att för medborgarna klart redovisa den statliga verksamhetens innebörd och omfattning, delvis i servicesyfte men delvis också för att skapa intresse och förståelse för statliga insatser av olika slag.

I anslutning till de här antydda principerna har ett stort antal statliga myndigheter på skilda nivåer successivt erhållit utökade informationsresurser. Bl. a. har flerstädes, i synnerhet vid ett antal centrala ämbetsverk, inrättats befattningar såsom pressombudsman, informationschef etc. på samma sätt som skett hos många privata företag och organisationer. Även regeringen har sedan några år en pressekreterare, knuten till statsrådsberedningen.

I motionerna I: 40 och II: 58, där förslag väcks om tillsättande av en riksdagens pressombudsman, jämförs informationen om riksdagen och riksdagsarbetet med den som står till buds i fråga om regeringsarbetet. Även med beaktande av det större nyhetsvärde som regeringens verksamhet i somliga avseenden har finner motionärerna informationen på riksdagens område vara underdimensionerad. I synnerhet anser de detta gälla utskottets verksamhet. Den föreslagne pressombudsmannen borde enligt motionärernas uppfattning kunna åstadkomma en väsentligt förbättrad information om de olika leden i det parlamentariska arbetet.

Om önskvärdheten av en kontinuerlig, mångsidig och initierad information om riksdagen och dess insats i den politiska beslutsprocessen torde inga delade meningar råda. När förslag framförs om nya institutionella åtgärder för att tillgodose det angivna önskemålet måste dock de föreslagna åtgärdernas ändamålsenlighet noga prövas.

Den uppfattning om det nu rådande informationsläget som redovisas i de nyssnämnda motionerna ter sig för utskottet såsom väl pessimistisk. Såvitt utskottet kan finna är det politiska innehållet i och det politiska resultatet av den parlamentariska verksamheten föremål för en intensiv bevakning från pressens, radions och televisionens sida, varvid särskilt Tidningarnas telegrambyrå (TT) spelar en markant roll. Att vissa insatser i riksdagsarbetet inte beaktas i pressen torde snarare bero på bristande intresse härför hos de enskilda tidningarna än på avsaknad av information till pressen. Inrättandet av en pressombudsmannabefattning torde inte i detta hänseende kunna få någon nämnvärd betydelse. I sammanhanget kritiserar motionärerna också förekomsten av en alltför omfattande information i ett avseende, nämligen i form av icke önskade besked om ännu ej offentliggjorda ställningstaganden. Icke heller härvidlag kan utskottet se tillskapandet av en pressombudsmannabefattning som en lösning. De direkta kontakter mellan massmedias representanter och enskilda riksdagsmän, som leder till sådan förhandspublicering, är ett uttryck för massmedias intresse för riksdagsarbetet och torde vara oundvikliga oavsett hur den officiella informationsverksamheten utformas.

Pressens egna organisationer, vilkas positiva inställning till riksdagens informationsönskemål icke torde kunna dragas i tvivelsmål, har i sina ovan refererade remissyttranden ställt sig starkt tvivlande till möjligheterna för en riksdagens pressombudsman att uppnå de positiva resultat som motionärerna räknat med. Utskottet kan inte undgå att finna deras betänkligheter i väsentlig mån vara välgrundade.

Samtidigt finner utskottet det dock uppenbart att missnöjet med omfattningen och inriktningen av den nuvarande informationen om riksdagsarbetet icke saknar grund. Utskottet finner emellertid också, att beaktansvärda initiativ på sistone tagits för att förbättra informationsverksamheten. Under talmanskonferensens överinseende har en särskild arbetsgrupp för uppgifter på informationsområdet tillsatts, på vars program står såväl en aktiv bevakning av press, radio och TV som fullgörandet av pressombudsmannasysslor. För ändamålet anlitas bl. a. två yrkesjournalister som ingår i riksdagens personalstab i egenskap av stenografer med skyldighet att fullgöra viss fyllnadstjänstgöring.

Utskottet betraktar den sålunda inledda försöksverksamheten som en lovande ansats till en aktivare information om riksdagsarbetet. Utskottet räknar också med att den kommer att bli föremål för fortlöpande uppmärksamhet från talmanskonferensens sida och att därvid bl. a. frågan om led-

ning och samordning av informationsverksamheten blir beaktad. Med hänsyn härtill och till de betänkligheter som ovan redovisats finner sig utskottet inte böra tillstyrka att det, såsom motionärerna föreslagit, uppdrages åt styrelsen för riksdagens förvaltningskontor att nu utreda frågan om en särskild befattning som riksdagens pressombudsman.

Syftet med motionen II: 89 är i väsentlig mån beslätat med de nyss diskuterade motionernas. Även i denna motion framhålles det som önskvärt att riksdagen får en kontaktman som kan ta initiativ till nya och förbättrade former för utåtriktad information. Den föreslagne befattningshavaren skall emellertid också fungera som tryckeriteknisk expert inom förvaltningskontoret och därvid tillföra detta en sakkunskap som förmenas nu icke stå till buds. Motionären använder även benämningen »förlagsredaktör» och betonar därigenom i viss mån andra funktioner än de hittills antydda.

De uppgifter om förvaltningskontorets handläggning av ärenden angående riksdagstrycket som utskottet ovan redovisat ger vid handen, att förvaltningskontoret redan disponerar en tjänsteman i byrådirektörs ställning i vilkens uppdrag måste anses ingå att svara för sådana åtgärder på det tryckeritekniska området som motionären berör. Det kan vidare förutsättas att förvaltningskontorets chef och styrelse ägnar avsevärd uppmärksamhet åt riksdagstryckets utformning och åt de kostnader som detta tryck förorsakar. Det nyligen framlagda betänkandet om statlig publicering, vilket förvaltningskontoret nu har anledning att ta ställning till, utgör ett ytterligare incitament i denna riktning. Det bör också framhållas att det givetvis står förvaltningskontoret fritt att om så erfordras anlita även utomstående sakkunskap vid behandlingen av frågor rörande riksdagstrycket. Med hänsyn till vad här sagts synes någon utredning om inrättande av en ny befattning som tryckeriteknisk expert hos kontoret inte påkallad. Beträffande de övriga funktioner som befattningens innehavare enligt motionen skulle fullgöra — och för vilka expertis av väsentligen annan art torde erfordras — kan utskottet hänvisa till vad ovan sagts om motionerna I: 40 och II: 58.

Åberopande vad sålunda anförts hemställer utskottet,

A. att motionerna I: 40 och II: 58 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd;

B. att motionen II: 89 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 april 1967

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNELL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Åke Larsson, Palm, Åkerlund, Hilding, Lundin, Nils Theodor Larsson och Brundin*;

från andra kammaren: herrar Regnéll, Hagnell*, Berglund, Franzén i Motala, Börjesson i Glömminge, Bengtsson i Landskrona*, Ekström i Iggesund och Ullsten*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Nils Theodor Larsson, Börjesson* i Glömminge och *Bengtsson* i Landskrona, vilka ansett

dels att det avsnitt i utskottets yttrande som börjar på s. 9 med orden »Pressens egna organisationer» och slutar på s. 10 med orden »som riksdagens pressombudsman» bort ha följande lydelse:

»Pressens egna organisationer har i sina ovan refererade remissyttrandet ställt sig tvivlande till möjligheterna för en riksdagens pressombudsman att uppnå de positiva resultat som motionärerna räknat med. Utskottet saknar inte förståelse för de betänkligheter som remissinstanserna givit uttryck åt. Samtidigt finner utskottet det emellertid angeläget att riksdagen tar fasta på det positiva i motionärernas uppslag. Det framstår nämligen för utskottet såsom uppenbart att missnöjet med omfattningen och inriktningen av den nuvarande informationen om riksdagsarbetet inte saknar grund. Även om vissa initiativ på sistone tagits för att förbättra informationsverksamheten, kvarstår behovet av att ge denna en mera aktiv inriktning och att åstadkomma en samordning och planmässig ledning av de insatser på området som görs av olika organ och befattningshavare med anknytning till riksdagen. Uppgiften att svara för den utredning som här antytts bör lämpligen åläggas styrelsen för riksdagens förvaltningskontor.»;

dels att utskottet under A. bort hemställa,

»att riksdagen i anledning av motionerna I: 40 och II: 58 måtte besluta uppdraga åt styrelsen för riksdagens förvaltningskontor att med beaktande av behovet av ökad allmän information om riksdagens verksamhet utreda och framlägga förslag om hur sådan ökad information bör organiseras.»